

3. Рубанов П.М. Еволюція теоретичних поглядів на сутність фінансового посередництва / П.М. Рубанов // Вісник Сумського державного університету. – 2011. – № 4. – С. 97-101.

4. Бала О. Фінансове посередництво в Україні: сутність та види / О. Бала, О. Цізда // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.6. – С. 169-174.

5. Корнєєв В.В. Фінансові посередники як інститути розвитку: монографія / В.В. Корнєєв. – К.: Основа. – 2007. – 192 с.

6. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: нач. посіб. / В.М. Шелудько. – К.: Знання-Прес, 2002. – 535 с.

Ютовець І. В., ст. гр. ФСГм-11
Налукова Н. І., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК РИНКУ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку економіки України гострою є проблема пошуку та акумуляції інвестиційних ресурсів у реальний сектор. Це завдання вирішується методом формування фінансових ресурсів через банківську систему та спрямування їх на кредитування суб'єктів господарської діяльності. Проте через недостатню ліквідність банківського сектора та високу вартість кредитних ресурсів не всі суб'єкти господарювання мають можливість отримати таке фінансування. Альтернативою є використання механізмів фондового ринку через випуск та продаж на ньому цінних паперів інституційним інвесторам, якими є система інститутів спільного інвестування.

Світова практика свідчить, інститути спільного інвестування є системою найбільш ефективних інструментів формування інвестиційних ресурсів, які поряд з недержавними пенсійними фондами та іншими компаніями, надаючи фінансові послуги, акумулюють кошти населення та через механізм фондового ринку трансформують їх в інвестиційні ресурси для розвитку економіки країни. Інститути спільного інвестування є суб'єктами ринку спільного інвестування, який стрімко розвивається й виконує такі важливі функції фінансового посередництва як трансформація заощаджень приватних інвесторів у інвестиції та підвищення ефективності розміщення фінансових ресурсів [4]. Однак тенденції розвитку цього ринку в реаліях України, етапи його становлення, функції, які він виконує, механізми державного регулювання потребують поглибленого вивчення, наукового осмислення з метою вироблення рекомендацій та впровадження конкретних державних заходів щодо активізації та стимулювання розвитку всіх суб'єктів спільного інвестування.

Питанням становлення та розвитку ринку спільного інвестування в Україні, приділяють увагу такі науковці, як: В. Бутузов, Д. Леонов, С. Юрій, В. Федосов, О. Любкін, Н. Торопін, Т. Косов, І. Шкура, Я. Діденко,

Ю. Коваленко, А. Кмінський, Я. Соломка, С. Науменко, Л. Фурдичко, Г. Соломін та інші. Разом з тим, багато аспектів теорії і практики функціонування інститутів спільного інвестування та проблем державного регулювання їх діяльності залишаються невирішеними.

В Україні до інститутів спільного інвестування віднесено пайові та корпоративні інвестиційні фонди, які є порівняно новими інституціями, що мають суттєвий потенціал для впливу на розвиток інвестиційного потенціалу країни та її регіонів [3]. Саме вони формують окремий сегмент фінансового ринку України – ринок спільного інвестування. Інститути спільного інвестування є формою здійснення колективних інвестицій, тобто активи окремого інституту перебувають у спільній (колективній) власності усіх інвесторів, що є учасниками такого фонду.

В умовах ринкових взаємовідносин діяльність інституційних інвесторів, таких як інвестиційних фондів та компаній з управління їх активами, формує певне ринкове середовище, що має свою специфіку, закономірності розвитку, характерний режим державного регулювання та саморегулювання. Таким чином, виокремлення та розгляд ринку спільного інвестування як окремої ланки фінансового сектора є виправданим як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Як правило, будь-який ринок характеризують в двох аспектах: як сукупність взаємовідносин та сукупність певних інститутів. Відповідно, загальноприйнятим є підхід, згідно з яким ринок спільного інвестування є сукупністю соціально-економічних та правових відносин з приводу купівлі-продажу часток (паїв) інвестиційних фондів, операцій з інвестиційними активами та надання послуг зі спільного інвестування. Купівля часток (паїв) інвестиційних фондів відбувається шляхом придбання інвесторами сертифікатів пайових інвестиційних фондів або акцій корпоративних інвестиційних фондів.

Проте, Д. Леонов розглядає ринок спільного інвестування як систему акумуляції грошових коштів інвесторів з метою подальшого їх інвестування для отримання прибутку у різноманітні фінансові активи та інструменти, цінні папери, корпоративні права, нерухомість тощо. З інституційної точки зору, ринок спільного інвестування представлений інвестиційними інститутами, пайовими та корпоративними інвестиційними фондами, компаніями з управління активами з відповідним інфраструктурним забезпеченням, брокерами, зберігачами, депозитаріями, рейтинговими агенціями, іншими фінансовими посередниками, які реалізують контрактні відносини при операціях з інвестиційними активами та надають послуги зі спільного інвестування [2].

Сучасна практика засвідчує, що недостатнім є державне регулювання спільного інвестування та фондового ринку, що проявляється в його галузевих

та територіальних диспропорціях, недостатності надійних інструментів довгострокового розміщення коштів інститутів та недосконалості податкового законодавства. Звичайно ж, державне регулювання ринку спільного інвестування має здійснюватися з метою захисту інвесторів та забезпечення стабільного розвитку цієї галузі.

Державне регулювання ринку спільного інвестування є системою засобів і механізмів правового та регуляторного характеру, що визначають межі й правила його функціонування та діяльності компаній з управління активами щодо ефективного управління ресурсами інвестиційних фондів. Та, разом з тим, зазначимо, що механізми державного регулювання спільного інвестування в Україні лише формуються, їх ефективність перевіряється практикою в умовах швидкої зміни економічного середовища під впливом глобальних факторів. Поглиблення кризових явищ фінансової сфери чітко показало цілу низку проблем регуляторного та інституційного середовища функціонування ринку спільного інвестування, тому є потреба в дієвих механізмах державного регулювання діяльності інститутів в Україні і відповідно застосуванні тих принципів і підходів, які поширені у країнах із значним досвідом функціонування ринку.

Надаючи значної уваги висловлюванням А. Камінського, Я. Соломка, С. Науменкової [4, с. 75; 6], робимо висновок, що для подальшого розвитку ринку спільного інвестування, закріплення позитивних тенденцій та підвищення інвестиційного потенціалу необхідною є реалізація таких заходів:

- розробка та впровадження державної програми щодо сприяння розвитку ринку спільного інвестування в рамках програми розвитку фондового ринку в Україні в умовах глобалізації з урахування міжнародного досвіду державного регулювання діяльності інвестиційних фондів;

- підвищення внутрішньоорганізаційних стандартів діяльності компаній з управління активами, зокрема, щодо ризик-менеджменту та процесу прийняття інвестиційних рішень;

- забезпечення дієвості механізму захисту прав та інтересів інвесторів;

- розробка та впровадження ефективної стратегії інформування про діяльність компаній з управління активами, можливості спільного інвестування в Україні та сприяння популяризації серед населення України здійснення спільних інвестицій;

- запровадження рейтингу компаній з управління активами відповідними міжнародними та національними рейтинговими агенціями.

Отже, підсумовуючи вище сказане, робимо висновок, що за умови успішного впровадження ефективних регуляторних заходів держави, подальшого вдосконалення чинного законодавства у сфері діяльності інститутів спільного інвестування вони зможуть стати потужним стимулом розвитку та

ефективним механізмом акумулювання фінансових ресурсів для забезпечення економічного зростання нашої країни.

Література

1. Альманах фінансових послуг: інформаційно-аналітичний довідник. – К.: Поліграфічні послуги, 2010. – 407 с.

2. Аналітичний огляд ринку спільного інвестування у 2009 році: Звіт Української асоціації інвестиційного бізнесу. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.

3. Закон України “Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)”. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi/bin/laws/main.cgi?nreg=2299/>.

4. Камінський А.Б. Дослідження інформаційної прозорості інститутів спільного інвестування / А.Б. Камінський, Я.В. Соломка // Фінанси України. – 2010. – № 3. – С. 74-82.

5. Кабанов В.Г. Активізація фінансових інвестицій як складова стратегії стабілізації та зростання економіки / В.Г. Кабанов // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 39-48.

6. Науменкова С.В. Проблеми розвитку інститутів спільного інвестування / С.В. Науменкова // Економіка та держава. – 2009. – № 11. – С. 46-48.